C/2024/6831

29.11.2024

# ODPORÚČANIE RADY

## z 21. októbra 2024

## k hospodárskej politike, rozpočtovej politike, politike zamestnanosti a štrukturálnej politike Slovinska

(C/2024/6831)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ([2]), ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „mechanizmus“), nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus poskytuje členským štátom finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. V súlade s prioritami európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík mechanizmus pomáha dosiahnuť hospodársku a sociálnu obnovu a vykonávanie udržateľných reforiem a investícií, najmä reforiem a investícií s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu a posilniť odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci Únie a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

(2) Cieľom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 ([3]) (ďalej len „nariadenie REPowerEU“), ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je postupne ukončovať závislosť Únie od dovozu ruských fosílnych palív. Pomohlo by to dosiahnuť energetickú bezpečnosť a diverzifikovať dodávky energie do Únie, pričom by sa zároveň zvýšila miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, zvýšili by sa kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Slovinsko pridalo do svojho národného plánu obnovy a odolnosti novú kapitolu REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU.

([1]) Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(3) Komisia 16. marca 2023 vydala oznámenie s názvom „Dlhodobá konkurencieschopnosť EÚ: výhľad na obdobie po roku 2030“, ktoré má slúžiť ako podklad pre rozhodnutia v príslušných oblastiach politiky a má vytvoriť rámcové podmienky pre zvyšovanie rastu. V oznámení sa konkurencieschopnosť vymedzuje na základe deviatich navzájom sa posilňujúcich faktorov. Spomedzi týchto faktorov sa prístup k súkromnému kapitálu, výskum a inovácia, vzdelávanie a zručnosti a fungovanie jednotného trhu javia ako kľúčové politické priority pre reformy a investície, ktoré majú vyriešiť súčasné výzvy v oblasti produktivity a zároveň upevniť dlhodobú konkurencieschopnosť Únie a jej členských štátov. Komisia 14. februára 2024 vydala oznámenie s názvom „Výročná správa 2024 o jednotnom trhu a konkurencieschopnosti.“ V uvedenom oznámení sa podrobne opisujú silné stránky a výzvy európskeho jednotného trhu z hľadiska konkurencieschopnosti a na základe deviatich identifikovaných faktorov konkurencieschopnosti sa sleduje ročný pokrok.

(4) Komisia 21. novembra 2023 prijala ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2024, čím odštartovala európsky semester na rok 2024. Európska rada 22. marca 2024 schválila priority ročného prieskumu udržateľného rastu na rok 2024, ktoré sú sústredené na štyri rozmery konkurencieschopnej udržateľnosti. Komisia 21. novembra 2023 zároveň prijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Slovinska na rok 2024. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2024, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny ([4]) (ďalej len „odporúčanie pre eurozónu na rok 2024“) 12. apríla 2024 a spoločnú správu o zamestnanosti 11. marca 2024.

(5) Dňa 30. apríla 2024 nadobudol účinnosť nový rámec Únie pre správu hospodárskych záležitostí. Rámec zahŕňa nové nariadenie (EÚ) 2024/1263 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade, zmenené nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 ([5]) o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku a zmenenú smernicu Rady 2011/85/EÚ ([6]) o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov. Cieľom tohto nového rámca pre správu hospodárskych záležitostí je podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií a predchádzať nadmerným deficitom verejných financií. Nový rámec pre správu hospodárskych záležitostí podporuje aj preberanie zodpovednosti zo strany členských štátov s dôraznejším zameraním na strednodobý horizont, sprevádzané účinnejším a koherentnejším vykonávaním. Každý členský štát má Rade a Komisii predložiť národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. Národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán obsahuje fiškálne, reformné a investičné záväzky členského štátu, ktoré sa vzťahujú na plánovací horizont štyroch alebo piatich rokov v závislosti od bežnej dĺžky volebného obdobia národného zákonodarcu. Trajektória vývoja čistých výdavkov ([7]) v národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch má byť v súlade s požiadavkami nariadenia (EÚ) 2024/1263 vrátane požiadaviek na to, aby verejný dlh do konca obdobia úprav dosiahol alebo si udržal hodnoverne klesajúci trend alebo aby zostal na obozretnej úrovni pod 60 % hrubého domáceho produktu (HDP) a aby sa deficit verejných financií v strednodobom horizonte dostal pod referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve a/alebo sa pod ňou udržal. Ak sa členský štát zaviaže uskutočniť príslušný súbor reforiem a investícií v súlade s kritériami stanovenými v nariadení (EÚ) 2024/1263, obdobie úprav sa môže predĺžiť najviac o tri roky. V snahe podporiť prípravu týchto národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánov uverejnila Komisia 21. júna 2024 usmernenia týkajúce sa informácií, ktoré majú členské štáty poskytovať vo svojich národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch a výročných správach o pokroku. V súlade s článkami 5 a 36 nariadenia (EÚ) 2024/1263 zaslala Komisia členským štátom v príslušných prípadoch referenčné trajektórie a technické informácie. Členské štáty majú predložiť svoje národné strednodobé fiškálno-štrukturálne plány do 20. septembra 2024, pokiaľ sa daný členský štát a Komisia nedohodnú na primeranom predĺžení tejto lehoty. Členské štáty môžu v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi rámcami diskutovať o svojich návrhoch strednodobých plánov so svojimi národnými parlamentmi, môžu požiadať nezávislé fiškálne inštitúcie o vydanie stanoviska a môžu uskutočniť konzultácie so sociálnymi partnermi a inými vnútroštátnymi zainteresovanými stranami.

([4]) Odporúčanie Rady z 12. apríla 2024 o hospodárskej politike eurozóny (Ú. v. EÚ C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([5]) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([6]) Smernica Rady 2011/85/EÚ z 8. novembra 2011 o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([7]) Čisté výdavky v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263: „Čisté výdavky“ sú výdavky verejnej správy bez i) úrokových výdavkov; ii) diskrečných príjmových opatrení; iii) výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie; iv) vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou; v) cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a vi) jednorazových a iných dočasných opatrení.

(6) Európsky semester sa v roku 2024 ďalej vyvíja v súlade s vykonávaním mechanizmu. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa aj naďalej plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány pomáhajú účinne riešiť všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019, 2020, 2022 a 2023 sú naďalej rovnako relevantné pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli zrevidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(7) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Slovinsko predložilo Komisii 30. apríla 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie stanovenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 28. júla 2021 prijala vykonávacie rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Slovinska ([8]), ktoré bolo zmenené 16. októbra 2023 na základe článku 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241 s cieľom aktualizovať maximálny finančný príspevok na nenávratnú finančnú podporu, ako aj s cieľom zahrnúť kapitolu REPowerEU ([9]). Uvoľnenie platieb je podmienené prijatím rozhodnutia Komisie v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241 o tom, že Slovinsko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(8) Komisia 19. júna 2024 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Slovinska na rok 2024. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Slovinsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu, ktoré prijala Rada v rokoch 2019 až 2023, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Slovinska. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Slovinska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov Únie v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

(9) Na základe údajov, ktoré overil Eurostat, sa deficit verejných financií Slovinska znížil z 3,0 % HDP v roku 2022 na 2,5 % HDP v roku 2023, zatiaľ čo dlh verejnej správy klesol zo 72,5 % HDP na konci roka 2022 na 69,2 % HDP na konci roka 2023. Ako je uvedené v oznámení Komisie z 8. marca 2023 s názvom „Usmernenia týkajúce sa fiškálnej politiky na rok 2024“, Komisia prijíma prvý krok k tomu, aby sa začali postupy pri nadmernom deficite na základe deficitu v súlade so súčasnými právnymi ustanoveniami. Komisia vydala 19. júna 2024 správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. V tejto správe sa posudzovala rozpočtová situácia Slovinska, keďže jeho plánovaný deficit verejných financií v roku 2024 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa dospelo k záveru, že na základe tohto posúdenia, a po zvážení stanoviska Hospodárskeho a finančného výboru vypracovaného podľa článku 126 ods. 4 zmluvy, Komisia v júli 2024 nemala v úmysle navrhnúť začatie postupu pri nadmernom deficite pre Slovinsko.

(10) Rada 12. júla 2022 odporučila ([10]), aby Slovinsko prijalo opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby bol v roku 2023 rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi fiškálnej politiky ([11]), a aby pritom zohľadnilo pokračujúcu dočasnú a cielenú podporu pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Slovinsku bolo odporučené, aby prispôsobilo bežné výdavky vyvíjajúcej sa situácii. Zároveň mu bolo odporučené, aby zvýšilo verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti s ohľadom na iniciatívu REPowerEU, okrem iného aj využitím mechanizmu a iných fondov Únie. Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky ([12]) v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie reštriktívne, a to na úrovni 0,5 % HDP. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) predstavoval

([8]) ST 10612/21 INIT; ST 10161/21 ADD 1.

([9]) Vykonávacie rozhodnutie Rady zo 16. októbra 2023, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie z 28. júla 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Slovinska (ST 13615/23; ST 13615/23 ADD 1).

([10]) Odporúčanie Rady z 12. júla 2022, ktoré sa týka národného programu reforiem Slovinska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovinska na rok 2022 (Ú. v. EÚ C 334, 1.9.2022, s. 197).

([11]) Na základe prognózy Komisie z jari 2024 sa strednodobý rast potenciálneho HDP Slovinska v roku 2023, ktorý sa používa na meranie zámerov fiškálnej politiky, odhaduje v nominálnom vyjadrení na 11,5 % na základe desaťročnej priemernej reálnej potenciálnej miery rastu a deflátora HDP na rok 2023.

([12]) Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu Únie. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení (a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou spôsobenou pandémiou ochorenia COVID-19) a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci mechanizmu a iných fondov Únie.

v roku 2023 reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,4 % HDP. To zahŕňa zníženie nákladov na cielené núdzové podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, o 0,3 % HDP. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2023 bol v súlade s odporúčaním Rady z 12. júla 2022. Výdavky financované z grantov v rámci mechanizmu a z iných fondov Únie dosiahli v roku 2023 výšku 1,3 % HDP. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov dosiahli v roku 2023 výšku 4,6 % HDP, pričom oproti roku 2022 išlo o ročný pokles o 0,2 percentuálneho bodu. Slovinsko financovalo dodatočné investície prostredníctvom mechanizmu a iných fondov Únie. Slovinsko financovalo verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, napríklad do železničnej infraštruktúry, obnoviteľných zdrojov energie a predchádzania prírodným katastrofám. Tieto verejné investície sa čiastočne financujú z mechanizmu a iných fondov Únie.

(11) V prognóze Komisie z jari 2024 sa predpokladá nárast reálneho HDP o 2,3 % v roku 2024 a o 2,6 % v roku 2025, zatiaľ čo inflácia meraná podľa harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien (HICP) sa má pohybovať na úrovni 2,8 % v roku 2024 a 2,4 % v roku 2025.

(12) V prognóze Komisie z jari 2024 sa v roku 2024 počíta s deficitom verejných financií vo výške 2,8 % HDP, zatiaľ čo pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má do konca roka 2024 znížiť na 68,1 %. Zvýšenie deficitu v roku 2024 odráža najmä vyššie verejné investície, vrátane výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov na obnovu po povodniach, a indexáciu sociálnych dávok. Čiastočne je kompenzované znížením dotácií, zrušením opatrení znižujúcich príjmy zameraných na zmiernenie vplyvu vysokých cien energie a dočasným zvýšením sadzby dane z príjmov právnických osôb. Na základe odhadov Komisie majú byť zámery fiškálnej politiky v roku 2024 reštriktívne v rozsahu 0,2 % HDP.

(13) Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa očakáva, že z nenávratnej podpory (grantov) z mechanizmu sa v roku 2024 budú financovať výdavky vo výške 0,7 % HDP v porovnaní s 0,2 % HDP v roku 2023. Výdavky financované z grantov v rámci mechanizmu umožnia realizovať vysokokvalitné investície a reformy na zvýšenie produktivity bez toho, aby mali priamy vplyv na saldo verejných financií alebo verejný dlh Slovinska. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa očakáva, že v roku 2024 sa budú z úverov v rámci mechanizmu financovať výdavky vo výške 0,4 % HDP, v porovnaní s 0,1 % HDP v roku 2023.

(14) Rada 14. júla 2023 odporučila ([13]), aby Slovinsko zabezpečilo obozretnú fiškálnu politiku, a to najmä tak, že nominálne zvýšenie čistých primárnych výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov ([14]) obmedzí v roku 2024 na najviac 5,5 %. Členské štáty boli vyzvané, aby pri plnení svojich rozpočtov na rok 2023 a príprave návrhov rozpočtových plánov na rok 2024 zohľadnili, že Komisia navrhne Rade, aby začala postupy pri nadmernom deficite na základe deficitu podľa výsledných údajov za rok 2023. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že čisté primárne výdavky Slovinska financované z vnútroštátnych zdrojov sa v roku 2024 zvýšia o 5,6 % ([15]), čo je vyššia úroveň ako odporúčaná maximálna miera rastu. Tieto nadmerné výdavky presahujúce odporúčanú maximálnu mieru rastu čistých primárnych výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2024 predstavujú menej ako 0,1 % HDP. V tejto súvislosti teda existuje riziko, že sa nedosiahne úplný súlad s odporúčaním Rady.

(15) Rada okrem toho odporučila, aby Slovinsko prijalo opatrenia s cieľom čo najskôr v rokoch 2023 a 2024 zrušiť platné núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky a použilo súvisiace úspory na zníženie deficitu verejných financií. Rada ďalej odporučila, že ak by si opätovné zvyšovanie cien energie vyžadovalo nové podporné opatrenia alebo pokračovanie existujúcich opatrení, Slovinsko má zabezpečiť, aby sa takéto podporné opatrenia zameriavali na ochranu zraniteľných domácností a podnikov, aby boli fiškálne dostupné a aby sa nimi zachovali stimuly na úsporu energie. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa čisté rozpočtové náklady ([16]) na núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky odhadujú na 1,4 % HDP v roku 2023, pričom sa predpokladá, že v roku 2024 budú na úrovni 0,1 % HDP a v roku 2025 na úrovni 0,0 % HDP. Konkrétne sa predpokladá, že kompenzácia pre dodávateľov plynu a elektriny predávaných za administratívne stanovené ceny zostane v platnosti aj v roku 2024,

([13]) Odporúčanie Rady zo 14. júla 2023, ktoré sa týka národného programu reforiem Slovinska na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovinska na rok 2023 (Ú. v. EÚ C 312, 1.9.2023, s. 224).

([14]) Čisté primárne výdavky sú vymedzené ako výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov bez i) diskrečných príjmových opatrení, ii) úrokových výdavkov, iii) výdavkov na cyklickú nezamestnanosť a iv) jednorazových a iných dočasných opatrení.

([15]) V tejto súvislosti sa zohľadňujú jednorazové opatrenia v roku 2024 vo výške 0,7 % HDP týkajúce sa nákladov na obnovu po povodniach v auguste 2023 (ako aj opatrenia v roku 2023 vo výške 0,4 % HDP na ten istý účel). Okrem toho sa predpokladá, že Fond solidarity Únie poskytne v roku 2023 na núdzové náklady 0,15 % HDP, v roku 2024 to bude 0,3 % HDP a v roku 2025 0,15 % HDP. Rada 14. júla 2023 takisto poukázala na zničujúce povodne, ktoré postihli v máji 2023 Taliansko, a zhodla sa na tom, že náklady na priamu núdzovú podporu v súvislosti s týmito povodňami sa zohľadnia v následných posúdeniach súladu, pričom by sa v zásade považovali za jednorazové a dočasné opatrenia. Podobne sa pristupovalo k zničujúcim povodniam, ktoré zasiahli Slovinsko v auguste 2023.

([16]) Údaj predstavuje úroveň ročných rozpočtových nákladov na tieto opatrenia vrátane príjmov a výdavkov a v príslušných prípadoch po odpočítaní príjmov z daní z neočakávaných ziskov dodávateľov energie.

hoci jej vplyv bude nepatrný. Ak by sa súvisiace úspory využili na zníženie deficitu verejných financií, ako to odporúčala Rada, tieto projekcie by v roku 2024 znamenali fiškálnu úpravu na úrovni 1,3 % HDP, zatiaľ čo čisté primárne výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov ([17]) predstavujú v danom roku reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,1 % HDP. Núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky boli zrušené v rokoch 2023 a 2024. To je v súlade s odporúčaním Rady. Nepredpokladá sa však, že súvisiace úspory sa v plnej miere použijú na zníženie deficitu verejných financií. V tejto súvislosti teda existuje riziko, že sa nedosiahne súlad s odporúčaním Rady.

(16) Rada zároveň odporučila, aby Slovinsko zachovalo verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečilo účinné čerpanie grantov v rámci mechanizmu a účinné čerpanie iných fondov Únie, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov sa zo 4,6 % HDP v roku 2023 zvýšia na 5,3 % HDP v roku 2024. To je v súlade s odporúčaním Rady. Na druhej strane sa očakáva, že verejné výdavky financované z príjmov z fondov Únie vrátane grantov v rámci mechanizmu v roku 2024 zostanú na úrovni 1,3 % HDP rovnako ako v roku 2023.

(17) Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, a z predpokladu nezmenenej politiky sa v prognóze Komisie z jari 2024 predpokladá, že deficit verejných financií bude v roku 2025 na úrovni 2,2 % HDP. Zníženie deficitu v roku 2025 je najmä odzrkadlením zavedenia nového príspevku na dlhodobú starostlivosť, ktorý sa má vyberať od júla 2025 a v dôsledku ktorého má podľa predpokladov dôjsť k zvýšeniu príspevkov na sociálne zabezpečenie približne o 0,4 % HDP. Na verejné investície budú mať vplyv postupne sa znižujúce výdavky na obnovu po povodniach, pričom sa predpokladá ich pokles o 0,4 percentuálneho bodu na 5,4 % HDP. Pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má do konca roka 2025 znížiť na 66,4 %.

(18) V prípade Slovinska sa predpokladá výrazné zvýšenie nákladov spojených so starnutím obyvateľstva, čo v nasledujúcich desaťročiach povedie k zvýšeniu výdavkov na zdravotnú starostlivosť, dlhodobú starostlivosť a dôchodky. Plán obnovy a odolnosti už obsahuje niekoľko opatrení na podporu fiškálnej udržateľnosti. Nad rámec plánu obnovy a odolnosti by bolo dôležité monitorovať výdavky s cieľom zabezpečiť primeranosť a fiškálnu udržateľnosť sociálnej ochrany. Preskúmania výdavkov by sa mohli použiť na identifikáciu oblastí s nižšou prioritou alebo neefektívnym vynakladaním výdavkov. Uvoľnené finančné prostriedky by sa následne mohli prerozdeliť na riešenie nových fiškálnych výziev, a to aj v oblasti sociálnej ochrany. Ak sa má zabezpečiť, aby boli výdavky efektívnejšie, bolo by nevyhnutné, aby sa následné opatrenia vykonali rýchlo a aby boli v súlade s prebiehajúcimi štrukturálnymi reformami.

(19) Pomer daní Slovinska k jeho HDP zostáva pod priemerom Únie a jeho štruktúra nie je veľmi priaznivá pre rast. Najvyššie pásmo dane z príjmu fyzických osôb a daňovo-odvodové zaťaženie práce pre rôzne úrovne príjmov naďalej patria medzi najvyššie v Únii, zatiaľ čo dane z nehnuteľností vrátane periodických daní z nehnuteľností zostávajú veľmi nízke, pričom ich podiel je nižší ako polovica priemeru Únie. Ak by sa znížilo daňovo-odvodové zaťaženie práce, došlo by k zníženiu nákladov práce, zvýšil by sa dopyt po pracovnej sile a zlepšila by sa konkurencieschopnosť. Vyššie čisté mzdy by mohli zvýšiť ponuku pracovnej sily. Hoci je podiel príjmov z environmentálnych daní nad priemerom Únie, daňový systém by sa mohol použiť na ďalšiu podporu ekologických cieľov, a to aj uplatňovaním zásady „znečisťovateľ platí“.

(20) Verejné investície v Slovinsku sú nad priemerom Únie a v posledných rokoch došlo k ich zvýšeniu. Ich účinnosť a efektívnosť by sa však mohli zlepšiť, ak by plánovanie verejných investícií naprieč sektormi a ministerstvami bolo lepšie koordinované. Ďalšími nástrojmi na zefektívnenie verejných investícií vrátane stanovenia priorít v súvislosti s jednotlivými projektmi v súlade s vnútroštátnymi a európskymi prioritami by mohol byť ucelený súbor dlhodobých plánovacích dokumentov a integrovaný strednodobý plán pre potenciálne investície. Pomohlo by to zároveň zvýšiť aj rastový potenciál krajiny a jej fiškálnu udržateľnosť.

(21) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Očakáva sa, že tieto reformy a investície pomôžu účinne riešiť buď všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, alebo aspoň ich značnú časť, ako aj národný energetický a klimatický plán. Vzhľadom na tento náročný časový rámec je nevyhnutné čo najskôr pristúpiť

([17]) Tento príspevok sa meria ako zmena primárnych výdavkov verejnej správy bez i) prírastkového vplyvu diskrečných príjmových opatrení na rozpočet, ii) jednorazových opatrení, iii) výdavkov na cyklickú nezamestnanosť a iv) výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci mechanizmu a iných fondov Únie vo vzťahu k strednodobej (desaťročnej) priemernej potenciálnej miere rastu nominálneho HDP vyjadrenej ako pomer k nominálnemu HDP.

k účinnému vykonávaniu reforiem a investičného plánu vrátane kapitoly REPowerEU, aby sa posilnila dlhodobá konkurencieschopnosť Slovinska využitím zelenej a digitálnej transformácie a aby sa zároveň zabezpečila sociálna spravodlivosť. Ak sa majú splniť záväzky plánu obnovy a odolnosti do augusta 2026, je nevyhnutné, aby Slovinsko pokračovalo vo vykonávaní reforiem a urýchlilo investície riešením príslušných výziev a zároveň zabezpečilo silné administratívne kapacity. Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonanie plánu obnovy a odolnosti, naďalej treba systematicky zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany.

(22) Slovinsko má v rámci strednodobého preskúmania fondov politiky súdržnosti v súlade s článkom 18 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 ([18]) povinnosť preskúmať do marca 2025 každý program podporovaný Európskym fondom regionálneho rozvoja (EFRR), Európskym sociálnym fondom plus (ESF+), Kohéznym fondom a Fondom na spravodlivú transformáciu (FST), pričom má zohľadniť okrem iného výzvy identifikované v odporúčaniach pre danú krajinu na rok 2024, ako aj svoj národný energetický a klimatický plán. Na základe uvedeného preskúmania sa definitívne prideľujú finančné prostriedky Únie, ktoré sú súčasťou každého programu. Slovinsko dosiahlo pokrok pri vykonávaní programov politiky súdržnosti a Európskeho piliera sociálnych práv, no naďalej existujú určité výzvy a medzi regiónom hlavného mesta a ostatnými regiónmi pretrvávajú výrazné rozdiely. Zásadný význam má v tejto súvislosti to, aby sa urýchlilo vykonávanie programov politiky súdržnosti a posilnili administratívne kapacity na celoštátnej i regionálnej úrovni. Priority dohodnuté v rámci programov politiky súdržnosti sú naďalej relevantné. Nad rámec opatrení v oblasti administratívnych kapacít má osobitný význam pokračovať v ekologických investíciách, najmä do opatrení v oblasti ochrany pred povodňami a zmierňovania zmeny klímy, pričom by sa mali uprednostniť riešenia inšpirované prírodou. Rovnako dôležité je pokračovať v investíciách do udržateľnej dopravy, ktorých cieľom je znížiť veľkú závislosť od dochádzania do zamestnania osobnými automobilmi. Kľúčový význam má naďalej vykonávanie plánov spravodlivej transformácie územia, ktoré podporujú postupné ukončovanie ťažby uhlia. Významné sú naďalej aj verejno-súkromné partnerstvá v oblasti výskumu a vývoja zamerané na zvyšovanie produktivity práce. Navyše je dôležité podporovať vzdelávanie dospelých, a to aj v oblasti digitálnych a zelených zručností, ako aj aktívne politiky trhu práce, a zároveň modernizovať a digitalizovať sociálne služby a služby trhu práce. Prioritou je urýchliť deinštitucionalizáciu a rozvoj kvalitných, primeraných a cenovo dostupných sociálnych komunitných služieb, najmä v oblasti dlhodobej starostlivosti, aby sa podporila sociálna inklúzia. Slovinsko by mohlo využiť aj Platformu strategických technológií pre Európu zriadenú nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/795 ([19]) na podporu investícií do vývoja a výroby čistých technológií a technológií efektívne využívajúcich zdroje, a to najmä v odvetví energie z obnoviteľných zdrojov a vykurovania.

(23) Nad rámec hospodárskych a sociálnych výziev, ktorými sa zaoberá plán obnovy a odolnosti a iné fondy Únie, čelí Slovinsko viacerým ďalším výzvam v súvislosti s udržateľnosťou svojich verejných financií, nedostatkom požadovaných zručností a pracovnej sily, ako aj v súvislosti s nedostatočnými investíciami do rizikového kapitálu a investíciami do výskumu, vývoja a inovácií.

(24) Test Programu pre medzinárodné hodnotenie žiakov (PISA) z roku 2022 odhalil výrazné zhoršenie základných zručností (najmä v čítaní a matematike). Zvýšenie podielu 15-ročných študentov dosahujúcich slabé výsledky a pokles počtu žiakov s najlepšími výsledkami v matematike a čítaní môžu mať v budúcnosti nepriaznivý vplyv na ponuku zručností a konkurencieschopnosť Slovinska. Prebiehajúca reforma školských osnov by mohla zahŕňať aj opatrenia na posilnenie základných zručností popri zelených a digitálnych zručnostiach, ako aj učenie sa jazykov a opatrenia na zlepšenie podnikateľských a finančných kompetencií. Okrem toho by sa mohlo zatraktívniť učiteľské povolanie.

(25) Podľa správy siete EURES o nedostatku a prebytku pracovnej sily v roku 2023, ktorú v roku 2024 vypracoval Európsky orgán práce, mnohé odvetvia čelili nedostatku pracovnej sily. Potvrdzujú to aj výsledky prieskumu Komisie o podnikateľskej a spotrebiteľskej dôvere, z ktorých vyplýva, že manažéri podnikov v slovinskom priemysle od polovice roka 2021 uvádzajú nedostatok pracovnej sily ako veľmi silný faktor obmedzujúci činnosť. Miera voľných pracovných miest je takisto vyššia, než je priemer Únie. Napriek opatreniam prijatým v rámci plánu obnovy a odolnosti stále existuje značný počet nevybavených žiadostí zahraničných pracovníkov, ktorého príčinou sú príliš

([18]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([19]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/795 z 29. februára 2024, ktorým sa zriaďuje Platforma strategických technológií pre Európu (platforma STEP) a mení sa smernica 2003/87/ES a nariadenia (EÚ) 2021/1058, (EÚ) 2021/1056, (EÚ) 2021/1057, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) 2021/1060, (EÚ) 2021/523, (EÚ) 2021/695, (EÚ) 2021/697 a (EÚ) 2021/241 (Ú. v. EÚ L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

ťažkopádne právne požiadavky. Nedostatok pracovnej sily a požadovaných zručností už brzdí investície aj výrobu, najmä v priemysle. Tieto faktory bránia aj bezproblémovému poskytovaniu služieb vrátane zdravotnej a dlhodobej starostlivosti. V záujme posilnenia konkurencieschopnosti a rastu je preto nanajvýš dôležité zvýšiť ponuku pracovnej sily, a to aj ďalším stimulovaním účasti na trhu práce, prilákať pracovníkov z krajín mimo Únie a posilniť integráciu migrujúcich pracovníkov do trhu práce a do spoločnosti.

(26) Verejné výdavky na výskum, výdavky spoločností na nevýskumné inovácie a výdavky na inovácie na zamestnanca sú v Slovinsku stále pomerne nízke. Investície do rizikového kapitálu v pomere k HDP sú takisto nízke, najmä v porovnaní s priemerom Únie, čo nepriaznivo ovplyvňuje dynamiku podnikania, a tým aj inovačnú a rastovú kapacitu spoločností. To má zase nepriaznivý vplyv na konkurencieschopnosť krajiny. Ďalšie zlepšenie podmienok pre rizikový kapitál by mohlo pomôcť prilákať viac zahraničného kapitálu a pomôcť inovačným startupom v rozširovaní ich činností.

(27) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada v roku 2024 odporučila členským štátom eurozóny, aby prijali opatrenia na splnenie odporúčania pre eurozónu na rok 2024, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti. V prípade Slovinska odporúčania 1, 2 a 3 napomáhajú plneniu prvého, druhého, tretieho a štvrtého odporúčania uvedeného v odporúčaní pre eurozónu na rok 2024.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Slovinsko v rokoch 2024 a 2025 prijalo opatrenia s cieľom:

1. včas predložiť strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. V súlade s požiadavkami reformovaného Paktu stability a rastu obmedziť rast čistých výdavkov ([20]) v roku 2025 na mieru, ktorá je v súlade, okrem iného, s hodnoverným znižovaním dlhu verejnej správy v strednodobom horizonte a so zachovaním deficitu verejnej správy pod referenčnou hodnotou 3 % HDP stanovenou v zmluve. Zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť sociálnej ochrany a preorientovať daňové príjmy na udržateľnejšie zdroje, ktoré viac podporujú rast. Zvýšiť efektívnosť verejných výdavkov vykonávaním preskúmaní výdavkov a lepším riadením verejných investícií;

2. posilniť administratívne kapacity na správu finančných prostriedkov Únie, zrýchliť realizáciu investícií a zachovať dynamiku pri vykonávaní reforiem. Riešiť príslušné výzvy s cieľom umožniť nepretržité, rýchle a účinné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, a zabezpečiť tak dokončenie reforiem a investícií do augusta 2026. Urýchliť vykonávanie programov politiky súdržnosti. V kontexte preskúmania týchto programov v polovici trvania sa naďalej zameriavať na dohodnuté priority a zároveň zohľadňovať príležitosti, ktoré poskytuje iniciatíva Platforma strategických technológií pre Európu na zlepšenie konkurencieschopnosti;

3. posilniť konkurencieschopnosť ďalším zvyšovaním úrovne zručností tak, že sa zabezpečí, aby prebiehajúca reforma školských osnov pomohla posilniť aj základné zručnosti, začne sa riešiť nedostatok pracovných síl a podporí sa podnikateľská dynamika a zakladanie rýchlo rastúcich spoločností prostredníctvom lepších podmienok pre investície do rizikového kapitálu a inštitucionálnych investorov, ako aj prostredníctvom investícií do výskumu, vývoja a inovácií.

V Luxemburgu 21. októbra 2024

*Za Radu*

*predseda*

NAGY I.

([20]) Podľa článku 2 bodu 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263 sú „čisté výdavky“ výdavky verejnej správy bez úrokových výdavkov, diskrečných príjmových opatrení, výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie, vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou, cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a jednorazových a iných dočasných opatrení.